

Canon van het dorpsplein van Nederland

We gaan geschiedenis schrijven: de geschiedenis van de Dam. En uw medewerking wordt gevraagd.

TESTARTIKEL

De Dam. Het bekendste plein van Nederland. De naam van Amsterdam. Hier werd Nederland gemaakt. Sinds de oprichting van generaties, van verenigingsverenigingen, van culturele herdenkingen tot het land waarin we nu leven.

Deeds aan de trokboom tijdens het feestelijk van Beatrix en Claus, de Damsdag en de demonstraties tegen kernwapens. Maar de Dam was ook het plein van feestelijke gebeur-

tenissen te vieren: dat Ajax de wereldbeker won in 1972, het huwelijk van Willem-Alexander en Máxima en de vrijlating van Nelson Mandela bijvoorbeeld.

Op 4 en 5 mei komen twee belangrijke tradities samen op de Dam: herdenken en vieren. Daarom bestaat het Amsterdam 4 en 5 mei comité aandacht aan de rijke geschiedenis van dit plein. Dat gebeurt met een canon: een verzameling letters, documenten, boeken, films of gebeurtenissen. Het zijn sa-

ken waarvan 'ij die daar verstand van hebben', vinden dat 'het publiek' er moet kennen.

Het comité heeft er twintig uitgekoest - die vindt u op deze pagina's. Maar een canon wordt nooit bedacht door één persoon. Discussie en onderhandeling vormen een onderdeel van het samenstellingsproces.

Daarom hebben we voor het samenstellen van de Canon van de Dam uw hulp nodig. We hebben twee vragen:

1. Welke gebeurtenissen horen absoluut thuis in de recente geschiedenis (naar 1945) van de Dam en omstreken in de selectie?

2. Wie is zelf aanwezig tijdens een van deze momenten?

Stuur uw persoonlijke foto's en uw verhaal emailt mailtjes over de momenten naar info@amsterdam.nl/canon. Alle ingezonden foto's komen op de website van het Amsterdam 4 en 5

1 mei comité. Een selectie hiervan verschijnt in de 4 en 5 mei bijlage bij JIJ PAROOL, op 1 mei. Tevens worden de foto's gepubliceerd op grote schermen tijdens het Amsterdamse Bevrijdingsfeest op de Dam. Uit de inzendingen worden twee mensen geselecteerd om hun beeld en verhaal aan de burgemeester te presenteren tijdens de vrijheidsmiddag, op 5 mei in de aanloop naar.

Met dank aan het Stadsarchief Amsterdam

7 mei 1945
Tijdens de bevrijdingsfeesten wordt vanuit de Grote Club door achtmagneten 55-militairen geïntercepteerd op de menigte. Er vallen regentien doden en 127 gewonden.

8 mei 1945
Duizend Canadese soldaten trekken de stad binnen en rijden door naar de Dam. Het plein was in de zomer van 1945 meergemaal het toneel van bevrijdingsfeesten.

4 mei 1945
Het oude monument, een muur met daarin uit alle provincies van ons 'het heilighoud en tronen daerbinne' goud', van Tweede Wereldoorlog. Sinds de bouw, in 1943, is hier de Nationale Herdenking.

1955
In 1955 erkende Nederland de onafhankelijkheid van Indonesië. Nieuw-Guinea bleef echter koloniaal en er werden troepen gestuurd om het verzet te breken. Pacifisten bezetten in 1959 het protest de Dam.

1968
Als priester bezit met een Duitse trouwt, is de stad te klein en gaan twee studenten een raakbaar naar de kerk. Op de 10 foto wordt een raakbaar gemaakt, enkele dagen voor het huwelijk.

14 mei 1981
Provinciebestuurder Ludo Schmitz presenteert de wijk van VVD-collega Wim Kjaer een eekhoorn voorwerp voor algemeen gebruik. In 1975 werd het eerste wijkverkiezing geopend.

20 april 1979
Koninginnedag met Dulle Griet, een feministische actiegroep met als eis onder meer gelijk rechten voor mannen en vrouwen, legale abortus, gratis orbielen en openbare vrouwen toiletten.

25 Augustus 1979
Stapen op de Dam was het bijvoegwoord, maar tegenstanders zagen ontzetting van het monument. Er kwam een verbod. Na een dag met rellen gingen manifestanten op eigen initiatief de boot leeg.

28 september 1979
Klaar om te zien de ontzetting van de wereldbeker Ajax won met 2-0 van het Argentijnse Independiente. De wedstrijd was grinnig, met een zware blessure van Spak Swart en dringender Johan Cruyff te ontzettingen.

1975
Een canon gaat niet alleen over gebeurtenissen, maar ook over de beelden die we erbij hebben. Uit het werk van 12 van de Dikkers zijn raakbaar karikatuuristische beelden van de Dam te kiezen - zoals dit van een Damsdag.

4 maart 1981
125.000 mensen protesteerden tegen de glazen. Uit angst voor brekenverval was dat verplaatst naar de BSL, maar PvdV voorzitter Herman Bode riep: 'Wiltten we naar de Dam? Dan glazen we naar de Dam?'

20 maart 1981
De Tweede Kamer had de twee afbreking zwangenschap aanvaard. Abortus onder voorwaarden, maar de arts mocht wel weigeren. Een dag voor de senaatsbehandeling is tegen dat laatste protest.

10 oktober 1982
Onderdeel van de landelijke anticonsumptiebeweging waren 'jongeren tegen kernwapens'. Bekend geworden door de grote schalenstaking in 1982, maar al actief in Amsterdam in 1982.

22 augustus 1982
Anticonsumptiebeweging protesteerde tegen de executie van de dichter en ANC-voorman Benjamin Moseke. Hun dringender eisen zijn werd Moseke 23 oktober 1982 opgehangen.

22 februari 1991
Na 27 jaar gevangenschap is ANC-voorman Nelson Mandela vrijgelaten. Spontaan trokken anticonsumptiebeweging 7 avonds naar de Dam om dit goede nieuws te vieren.

Onbekend
Dit is de Dam zonder protesten, feesten, demonstraties of andere activiteiten. Gewoon een plein, met een mix van toeristen, straatartiesten, dagbesteders, muzikanten en duiven.

2 februari 2002
Het debat over Willem's vader in het regime Videla doet niets af van het feit dat veel Nederlanders Máxima in hun hart denken na de passievolle kus op het balkon van het paleis tijdens het huwelijk met de koningin in 2002.

15 februari 2002
Op 15 februari 2002 werd de VS-tek binnen vanwege het verboden de bezit van massavernietigingswapens. Op 15 februari werden wereldwijd in ruim 100 steden vrededemonstraties plaats.

2 november 2004
Op 2 november 2004 wordt Christa Thies van Cogh verzoend. Tien duizenden mensen verzamelen zich om te maken, na een oproep van burgemeester Job Cohen, katholiek met Rutjes, de 200 en games.

4 mei 2005
Een schreeuwende labriër maar verspreidt paniek bij de herdenking. De act van Damschreeuwen, zoals hij later werd genoemd, leidt tot een debat over massaphysieke. Hij wordt opgevoerd en verspreid.